

สรุปการสัมมนา เรื่อง เรียนรู้ร่วมกันผลักดันศักยภาพอุตสาหกรรมสัตว์น้ำไทย
(Coordination and Collaboration to increase Thai Competitiveness in Aquaculture)

วันอังคารที่ 13 มีนาคม 2561 เวลา 9.00 – 16.30 น.

ห้องประชุม Auditorium บ้านวิทยาศาสตร์สิรินธร (SSH) อุทยานวิทยาศาสตร์ประเทศไทย

เนื้อหาโดยย่อ

อุตสาหกรรมการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ (Aquaculture) เป็นอุตสาหกรรมสำคัญที่ทำรายได้ให้กับประเทศผู้ผลิตและบทบาทสำคัญต่อความมั่นคงทางอาหารโลก รวมทั้งประเทศไทยซึ่งจัดอยู่ใน 10 อันดับแรกของประเทศผู้นำการผลิตสัตว์น้ำของโลก โดยในปี พ.ศ. 2559 ประเทศไทยมีผลผลิตจากการประมงและการเพาะเลี้ยงประมาณ 2.65 ล้านตัน เป็นมูลค่า 111,343 ล้านบาทหรือเท่ากับ 9.28% ของ GDP ภาคเกษตร หรือ 0.78% ของ GDP รวมของประเทศ อย่างไรก็ตาม การเพิ่มขึ้นของปริมาณผลผลิตจากประเทศผู้ผลิตสัตว์น้ำอื่น เช่น ประเทศเวียดนามและประเทศอินเดีย ทำให้แนวโน้มการแข่งขันในตลาดสูงขึ้น ดังนั้นการวางแผนและกำหนดทิศทางในการพัฒนาศักยภาพของอุตสาหกรรมของประเทศอย่างเข้มแข็งจะช่วยให้สามารถแข่งขันกับประเทศผู้ผลิตอื่นได้อย่างต่อเนื่อง การบูรณาการการทำงานร่วมกันในทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ ภาคเกษตรกร/อุตสาหกรรม และภาควิชาการ/นักวิจัย เพื่อผลักดันให้เกิดการเรียนรู้และแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในอุตสาหกรรมร่วมกัน การเตรียมความพร้อมและการทำงานเชิงรุก การสร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ และกำหนดทิศทางในอนาคตร่วมกันจึงมีความสำคัญมาก การสัมมนาดังกล่าวจึงมีวัตถุประสงค์ในการนำเสนอแนวทางการทำงานของภาคนโยบายของประเทศโดยกรมประมง ภาคเกษตรกร ภาคอุตสาหกรรม และกลุ่มวิจัยและพัฒนา เพื่อเป้าหมายในการขับเคลื่อนอุตสาหกรรมการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำของไทย เกิดการเชื่อมโยงกันเพื่อนำไปสู่การสร้างกลไกความร่วมมือ สนับสนุนและประสานงานเพื่อให้เกิดการทำงานเชิงรุกในการพัฒนาอุตสาหกรรมการเลี้ยงสัตว์น้ำอย่างยั่งยืนต่อไป

ที่มา

อุตสาหกรรมการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ เป็นอุตสาหกรรมที่ทำรายได้ให้กับประเทศไทยอย่างมหาศาล โดยประเทศไทยมีผลผลิตจากอุตสาหกรรมดังกล่าวเป็นมูลค่ามากกว่า 100,000 ล้านบาท/ปี ทำให้เกิดการจ้างงาน และการกระจายรายได้ไปสู่ชนบทจำนวนมาก อุตสาหกรรมการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจึงเป็นอุตสาหกรรมที่มีความสำคัญต่อทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ อย่างไรก็ตามการพัฒนาอุตสาหกรรมการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำให้มีความมั่นคงและยั่งยืนจะต้องมีการนำวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรมสมัยใหม่มาใช้ โดยอาศัยความร่วมมือกันของหลายหน่วยงานทั้งภาครัฐและภาคเอกชน

ประเด็นที่ได้

ปัญหาและความเสี่ยงหลักที่เป็นประเด็นท้าทายในการพัฒนาอุตสาหกรรมการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ คือ การระบาดของโรคในฟาร์มเพาะเลี้ยง เช่น โรคหัวเหลือง โรคตัวแดงดวงขาว อากาโรโตซิส และโรคตายด่วนในกุ้งทะเลไทย ปัญหาไขปลาสีแดงหรือโรคไขปลาแดง (Hahellosis) ในปลานิลและปลาหมอเทศ โรคเกล็ดหลุดและกล้ามเนื้อตายในปลากะพงขาว เป็นต้น คุณภาพของลูกสัตว์น้ำ การเข้าถึงพ่อแม่พันธุ์ปลอดโรคของเกษตรกร ต้นทุนอาหาร การจัดการสิ่งแวดล้อม และราคาตลาดโลก การแก้ไขปัญหาดังกล่าวจึงต้องอาศัยวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรมเพื่อผลักดันให้อุตสาหกรรมการเพาะเลี้ยงกุ้งทะเลไทยมีความแข็งแกร่งจากภายใน สามารถเชื่อมโยงกับโลกภายนอกได้ และก้าวเข้าสู่การประมงยุค 4.0 ตามนโยบายของรัฐบาล โดยทิศทางการวิจัยจะมุ่งเน้นการวิจัยที่มีความเฉพาะเจาะจง สร้างความเชี่ยวชาญในประเด็นการวิจัยนั้น ๆ การสร้างรากฐานและต่อยอดเพื่อให้เกิดการใช้ประโยชน์ในเชิงพาณิชย์ รวมทั้งการสร้างเครือข่ายเชื่อมโยงพันธมิตรการวิจัยในระดับโลก ยกตัวอย่างเช่น การพัฒนา “เครือข่ายงานวิจัยเพื่อสุขภาพกุ้ง (International network for shrimp health, INSH)” เพื่อลดช่องว่างและเชื่อมโยงการทำงานของภาควิชาการ ภาคนโยบาย และภาคเกษตรกร เพื่อเสริมสร้างอุตสาหกรรมสัตว์น้ำให้มีความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน ภายใต้ความร่วมมือระหว่างศูนย์พันธุวิศวกรรมและเทคโนโลยีชีวภาพแห่งชาติ (ศช.) สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ

(สวทช.) กรมประมง มหาวิทยาลัยมหิดล มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ สมาคมผู้เลี้ยงกุ้งไทย Yellow Sea Fisheries Research Institute (YSFRI) ประเทศจีน และ Centre for Environment Fisheries and Aquaculture Science (Cefas) และ University of Exeter ประเทศสหราชอาณาจักร ตลอดจนการนำนวัตกรรมสมัยใหม่มาใช้ในการพัฒนาพ่อแม่พันธุ์ การเพาะเลี้ยงและการอนุบาล การขนส่ง รวมทั้งการตรวจคุณภาพกุ้งเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการผลิตกุ้งทะเล เช่น การพัฒนาระบบควบคุมเครื่องเติมอากาศสำหรับการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำเพื่อควบคุมคุณภาพของน้ำในบ่อเลี้ยงให้เหมาะสมตามค่าออกซิเจนละลายโดยอาศัยการตรวจวัดปริมาณออกซิเจนของน้ำในบ่อเลี้ยงตลอด 24 ชั่วโมง ชุดเลนส์อียูวายที่จะเปลี่ยนกล่องมือถือเป็นกล่องจุลทรรศน์กำลังขยายสูงสำหรับตรวจทางกายภาพของสัตว์น้ำ ระบบตรวจวัดปริมาณสารเคมีในบ่อเลี้ยงที่มีความแม่นยำสูง รวมทั้งระบบติดตามสภาวะจุลินทรีย์ภายในบ่อเลี้ยงที่สามารถอ่านค่าการเจริญเติบโตของจุลินทรีย์ได้แบบ real-time การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (bioinformatics approach) ในการศึกษาเชื้อก่อโรคเพื่อนำองค์ความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในการป้องกันการระบาดของโรค การประยุกต์ใช้เทคโนโลยี RNA interference (RNAi) ในการควบคุมโรคกุ้ง โดยการยับยั้งการแสดงออกของยีนเป้าหมายด้วยอาร์เอ็นเอสายคู่ (dsRNA) และการพัฒนาเทคโนโลยีแลมป (Loop-mediated isothermal amplification, LAMP) และเทคโนโลยีไบโอเซนเซอร์ (biosensor technology) เพื่อการตรวจวินิจฉัยเชื้อก่อโรคในสัตว์น้ำ ตลอดจนการพัฒนาวัคซีนเพื่อป้องกันโรคในสัตว์น้ำ

ภาพบรรยากาศในงาน

